Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Carrer Mossèn Jaume Via

Gelida

Ubicació

Comarca:	Alt Penedès
Lloc/Adreça:	Carrer Mossèn Jaume Via, s/n.
Alçada:	181

Coordenades:

Latitud:	41.440015989971
Longitud:	1.8630301952362
UTM Est (X):	405017
UTM Nord (Y):	4588229

Classificació

Número de fitxa	08091 - 170
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Contemporani Eclecticisme Modernisme Noucentisme
Segle	XX
Any	1905-1915
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	El carrer està en bon estat en general. Es conserven alguns dels edificis més singulars que es van construir durant el primer terç del segle XX.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	BCIL / Immoble / 8398-I
Data aprovació:	dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari	Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2618
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Gelida. Plaça de la vila, 12. 08790 GELIDA

Fitxes associades:
Casa Maria Valls
Ca l'Adela Figueras
Col·legi i convent de Nostra Senyora de Montserrat, o Col·legi de les Monges
Casa Raimon Mas
Casa Carme Montserrat Dexeus
Cal Boada
Casa de Mossèn Jaume Via
Casa del carrer Mossèn Jaume Via, 55
Torre Riba

Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa: ds., 18/05/2024 - 11:12

Descripció

El carrer Mossèn Jaume Via, paral·lel al carrer Major, comprèn una distància aproximada de 280 m.

El carrer està talla per algunes interseccions que surten perpendiculars del carrer Major, dibuixant "l'espina de peix" que diversos autors locals han esmentat sovint per explicar el creixement urbà del poble a partir de l'eix principal carrer del Marquès de Gelida - Major - Pi. El tram d'interès del carrer Jaume Via compren la intersecció entre el carrer Sant Jordi i de la Font, amb uns 75 m aproximadament de longitud.

Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic el carrer disposa d'habitatges als dos costats amb una estructura habitual d'habitatges entre mitgeres, amb soterrani i pati posterior. En aquest tram de carrer hi ha una concentració elevada d'edificis modernistes o amb elements de diversos estils.

Història

Seguint la primera onada de creixement urbà que va tenir lloc durant l'últim terç del segle XIX, a Gelida es va reconèixer la necessitat d'expandir la trama urbana a mesura que els carrers històrics començaven a quedar superats. Al tombant de segle XX, es van planificar les urbanitzacions de nous carrers, com és el cas del carrer Mossèn Jaume Via.

El 1900, és un moment de transformacions al carrer ben descrites per Rosselló (2011) qui documenta l'enginyer Ezequiel Porcel darrere el traçat del nou de carrer de Sant Antoni. Paral·lelament, la urbanització del tram baix del carrer Mossèn Jaume Via que ja s'havia iniciat el 1885 agafa una nova empenta entre 1905 i 1912, i a partir de 1909, també el tram alt d'aquest mateix carrer. Durant aquests primers anys del segle XX, l'eclecticisme i el noucentisme predominaven en l'estil arquitectònic dels nous edificis. No obstant això, aviat va emergir el modernisme amb tota la seva diversitat, no a través dels estiuejants ni dels grans arquitectes, sinó de la mà dels mestres d'obres i constructors locals, com la família Mas, qui va edificar la primera línia de torres per a menestrals, comparets i botiguers en una manifestació decididament popular d'aquest nou estil arquitectònic.

En aquest context, la casa Maria Valls, també coneguda com a casa Delgado, al núm. 65 del carrer es va convertir en la màxima expressió d'aquest moviment.

Bibliografia

AAVV (1986). *Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya*. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

ALONSO, Gemma (2012). *L'estiueig a Gelida 1880-1940. Anàlisi dels fons documentals i fotogràfics.* Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps.* Andana Edicions.

ROSSELLÓ, Joan (1990). "Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida". Miscel·lània Penedesenca. pp. 493-512.

ROSSELLÓ, Joan (1989). *"L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès"*. Miscel·lània penedesenca, Vol. 13, pp. 421-437.

Enllaços d'interès:

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya
Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida
L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès